

Гра “Козацькі розваги”. До дня захисника України

**Автор: Мисько Людмила Миколаївна,
педагог-організатор філії Яринівської ЗОШ І-ІІ ст.
опорного закладу Кам’янський ліцей**

МЕТА:

- розширити кругозір учнів про козацтво;
- популяризувати фізичну культуру та спорт;
- сприяти патріотичному вихованню, виховувати почуття дружби, колективізму, взаємовиручки.

Хід заняття

Гра “Козацькі розваги” до Дня захисника України

Ведуча.

Доброго дня Вам добрі люди!

Щиро просимо до господи

Раді Вас у нас вітати

Щастя та добра бажати.

Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист – це найперший обов’язок народів.

Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров’ю сотень поколінь, їхніх працелюбних і героїчних предків. Шануймо героїчну історію нашого великого народу.

14 жовтня відзначають свято Покрови Пресвятої Богородиці. З недавніх пір свято Покрови в Україні відзначається ще й як день українського козацтва. Крім того, ще 14 жовтня відзначають День захисника України – з 2015 року є державним святом і неробочим днем.

Сьогодні свято, конкурс нині,

Сьогодні все козацтво тут,

І в цьому залі радість лине,

Козацькі ігри всіх нас ждуть.

Учень 1.

Ми роду козацького діти,

Ми любимо сонце і квіти
І сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.
Хай, добрі люди, вам щастя буде
Хай буде доля на все роздолля.
А до того – літ пребагато
на добро і згоду
Хай не буде переводу козацькому роду!

Ведучий.

Запорізька Січ! Мабуть немає жодної людини на нашій багатостраждальній Україні, яка б не знала про славу Запорізьку Січ, про січове лицарство, про героїчні звитяги, про інші походи і подвиги славних козаків.

Перші згадки про козаків датовані 1489 роком.

Січ – то була простора площа на Дніпровім острові Хортиці. Довкола площі стояли побудовані хатки, так звані коші, або курені.

Козаки билися до останку, кажучи: “Або перемога, або смерть!”.

А чи готові присутні на нашому святі нащадки славних козаків показати свої знання з історії козацтва та продемонструвати фізичну міць та силу?

Відповідь дітей: так

Ведучий

Нам треба 2 команди по 6 учасників

Просимо на сцену. Виберіть собі отамана, та придумайте назву вашого курення. Поки хлопці радяться, ми вам представимо наше компетентне журі.

А визначати переможців у нашому змаганні буде журі у складі

Ведучий. Що ж журі представили переходимо до наших команд і конкурсів .Якщо отамани вибрані і є назви команд ,то представте їх.

1 КОНКУРС «ПОЇЗД».

ВЕДУЧИЙ.

Як відомо, козаки вміли швидко бігати, навіть доганяли й ловили дикого коня. А чи вміють так швидко бігати учасники наших змагань? Зараз перевіримо. За моїм сигналом отамани біжать навколо поворотної фішки, підбігають до команди, чіпляють одного воїна (зачіпають обов'язково правою рукою за ліву), вони вдвох оббігають навколо прапорця й назад, чіпляють третього воїна й усе повторюється, доки не заберуть останнього. (Конкурс)

Команда переможець отримує 1 бал

2 КОНКУРС МАЙСТЕРНИХ ХУДОЖНИКІВ.

На прикріплених аркушах паперу кожна команда повинна намалювати козака на повний зріст. Один учасник біжить – малює голову, повертається, тоді наступний – тулуб і т.д. Виграє команда, яка швидко, згуртовано, акуратно і точно намалює козака.

Команда переможець отримує 1 бал

3 конкурс «Козацька спритність»

Учні поділяються парами, беруться за руки, відвівши їх у сторони. Між лобами треба покласти повітряну кульку. Пари рухаються приставним кроком до протилежного кінця залу, а потім назад до своєї команди. Естафету передають, поклавши кульку між лобами наступної пари. Виграє команда, яка першою закінчить рух.

Команда переможець отримує 1 бал

4 конкурс “Забави кашоварів”

В центрі залу на столах знаходяться змішані горох, квасоля, рис. По сигналу потрібно всією командою прибігти до столів і як найшвидше розібрати на окремі тарілки все змішане (тобто: на одній тарілці тільки горох, на другій – квасоля і так далі) і всією командою потім повернутися назад.

Команда переможець отримує 1 бал.

5 КОНКУРС ОТАМАНІВ.

За 5 хвилин записати імена відомих гетьманів України за часів Козаччини.

Команда переможець отримує 1 бал

6 конкурс «Стрибки»

Бігову доріжку поділимо на три рівні частини. У першій частині гравці стрибають на лівій нозі, у другій — на правій, у третій — на двох. Назад діти вертаються бігом.

Команда переможець отримує 1 бал

Підведення підсумків за половину конкурсів.

7 КОНКУРС «КОЗАЦЬКА КМІТЛИВІСТЬ».

Курінь, який відповідає першим, отримує бал. Читаємо швидко.

- Кого називали козаком? (Вільну людину).
- Хто стояв на чолі козацького війська? (Гетьман).
- Як називали хати, в яких жили козаки? (Курінь).
- Де розташовувались козацькі табори? (Запорізька Січ).
- Про яку деталь козацького вбрання казали: «Широкі, як Чорне море». (Шаровари).
- Як називалась козацька зачіска? (Оселедець).
- З ким вели війни козаки за незалежність? (З Туреччиною, Польщею).
- Які імена козацьких гетьманів вам відомі? (Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Петро Полуботок...)
- А чи знаєте ви ім'я дивовижного гетьмана – силача, який легко міг зламати руками підкову? (Іван Підкова).
- Що таке булава? (Кулясте потовщення на кінці палиці, символ влади кошового отамана)
- Як називали козацький човен завдовжки близько 20 м? (Чайка)
- Звідки прийшло слово «козак»? (Зі сходу)
- Хто становив основу козацьких полків? (Піхота)
- Який стан посідав привілейоване становище в Гетьманщині? (Козаки)

8 конкурс “Аси піднебесся”

Ваше завдання змайструвати з паперу літачки (на кожного учасника команди) і по команді по два гравці (по 1 з кожної команди) запускають літачки. Чий літачок залетить далі – отримує 2 бали, другий – 1 бал. І доки всі гравці команди запустять свій літачок.

9 Конкурс Пригадай

Ведучий починає говорити прислів'я або приказку, а команди повинні закінчити її.

Багато снігу —...*(багато хлібу)*

Без труда...*(нема плода)*

Більше діла,...*(менше слів)*

Гарна птиця пером, а...*(чоловік розумом)*

Дім без книги — день...*(без сонця)*

Що посієш, те... *(пожнеш)*

Життя прожити — не... *(поле перейти)*

З книгою жити — з... *(добром дружити)*

Книга — твій друг, без неї... *(як без рук)*

Маленька праця краща за... *(велике безділля)*

10 конкурс

Стрибки «жабкою» (тримаючись за коліна). Команда, яка завершить першою отримує 1 бал.

11 конкурс

Вірите чи не вірите.

Кожному гравцю команди ведучий задає 1 твердження, на яке той має відповісти «Вірю», або «Не вірю» (1 бал). Інші гравці команди не можуть допомагати.

- слово «січ» означає укріплення з дерева, хмизу і глини (+)

- осавул відав артилерією, займався компетенцією війська (-, обозний)
- за відсутності гетьмана його обов'язки виконував воєнний суддя (+)
- для того, щоб понизити температуру тіла при гарячці, козаки вживали горілку з порохом (+)
- слово «клейноди» прийшло в укр. мову з польської і означає «коштовності» (-, з нім.)
- Д.Вишневецький 1569р. потрапив у полон в Молдавії, звідки був переданий туркам (+)
- Д.Вишневецький походив із великокнязівського роду Гедиміновичів (+)
- Нова січ була розташована на р. Кам'янка (-, Підпільна)
- Ознака влади кошового отамана – булава – була довжиною 50-70 см (+)
- Слово «гетьман» має тюркське походження (-, з нім.)
- Перша письмова згадка про укр. козаків зустрічається у книзі Мартина Бельського «Хроніка Польщі» (+)
- Осавул очолював канцелярію, вів документацію, листування(-, писар)

Вікторина для вболівальників

1. Що таке«засіки»? (Нагромадження посіченого дерева)
2. Що було всередині фортеці-січі? (Майдан з православною церквою)
3. Де була заснована перша Запорозька Січ? (На о. Хортиця)
4. Що дозволяло козакам вирощувати коней, велику і дрібну рогату худобу? (Природні умови степу)
5. Як називалася головна військова база козаків? (Запорозька Січ)
6. Скільки козаків входило до військового гарнізону Січі? (2-3 тис.)
7. Яким чином охочі вступити до козацтва засвідчували свою відданість православ'ю? (Вони мали перехреститися.)

8. Як зверталися козаки один до одного? (Пани-брати, пани-товариші і т. ін.)
9. Як називали в Україні місцевих землевласників? (Пани)
10. Що таке зимівники? (Хутір, 2-3 хати з господарськими спорудами)
11. Що впливало на чисельність козаків на Січі? (Пора року)
12. Козаком міг стати хто завгодно, але за неодмінної умови. Якої? (Визнання православ'я)
13. Чим займалися козаки на освоєних землях? (Сіяли хліб, займалися городництвом, садівництвом.)
14. Якого року була заснована перша Запорізька Січ? (1556)
15. Якого закону з моменту вступу до козацького товариства мав дотримувати кожен з його членів? (Закон козацького побратимства)
16. Через що вдавалися до масових втеч селяни і міська біднота? (Через кріпацтво)
17. Чому українських козаків називали запорозькими? (Бо січ була розташована за дніпровськими порогами)
18. Назвіть господарські споруди козаків. (Комора, клуня, стайні, хлів, курник, погріб.)
19. Ким була заснована перша Запорозька Січ? (Д. Вишневецьким)
20. Де зазвичай будували Січ? (На річковому острові, у камишових заростях)

Ведучий. **12** конкурс. Зараз наших козаків чекає важке випробування. Вони мають змагатися із суперником і визначити хто ж сильніший. Отож, як ви зрозуміли, наш наступний конкурс для сильної половини, для наших козаків. Це конкурс «Силачів», перетягування каната. Команди стають по обидва боки, беруться руками за канат і по сигналу одночасно починають його тягти, намагаючись перетягнути команду суперників на свій бік. Хто швидше перетягне суперників, та команда і виграла.

(проводиться конкурс)

Ведучий. Молодці! Ви дуже порадували нас сьогодні, на цьому святі, бо з честю впорались з усіма завданнями козацької естафети і не посоромили звання нащадків славних українських козаків. Для підведення підсумків надаємо слово нашому журі.

(нагородження команд)

Ведучий.

Ось і закінчилися змагання. Наші команди показали, що вони – гідні нащадки славного козацького роду, справжні козаки.

Навчайтеся бути здоровими! І навчайте цього інших людей, що оточують вас.

Успіхів вам і здоров'я!